

Underbilag 1 til bilag 1

Prop. 1975:12 (s. 175-180)

5 §¹

(¹ Paragrafen svarar i propositionsforslaget mot 6 kap. 2 §)

Paragrafen innehåller den allmänna jämningsregel som har behandlats i avsnittet 7.6 i den allmänna motiveringen. Denna regel är en nyhet i svensk rätt.

Jämningsregeln innebär att ett skadestånd kan jämkas, om skyldigheten att utge skadeståndet skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden. Vid jämkningen skall emellertid även beaktas den skadelidandes behov av skadeståndet och övriga omständigheter.

Jämningsregeln är tillämplig vid alla slag av skador, såväl ekonomiska som ideella. Den gäller både vid personskada och vid egendomsskada (sakskada och ren förmögenhetsskada).

Vid jämningsregelns tillämpning bör man utgå från den ersättning som den ansvarige kan anses skyldig att utge enligt skadestandsreglerna i övrigt, t. ex. de tidigare genomgångna bestämmelserna om bestämmande av skadestånd för personskada och i förekommande fall medvållanderegler i 6 kap. 4 §.

Avgörande för spørgsmålet om nedsättning av skadeståndet alls skall komma i fråga är alltså enbart förhållandena på den skadeståndsskyldiges sida. Den första fråga som en domstol får ställa vid jämningsbedömningen är om det skadestånd som den ansvarige är skyldig att utge enligt övriga regler skulle i sådan grad belasta hans ekonomi, att det i varje fall från denna synpunkt ter sig oskäligt att döma ut beloppet. Besvaras denna fråga nekande, er det redan klart att jämningsbestämmelsen inte kan åberopas. Annars blir nästa spørgsmål, om det trots följderna för den skadeståndsskyldiges ekonomi ändå föreligger sådana omständigheter i övrigt att ojämkad ersättning bör utgå.

Som jag har framhållit i den allmänna motiveringen kan ett skadestånd aldrig anses oskäligt betungande för den skadeståndsskyldige, om skadeståndet täcks av en *ansvarsförsäkring* eller när den ansvarige är att bedöma som självförsäkrare. I princip bör jämkning inte heller komma i fråga när den ansvarige har underlåtit att teckna ansvarsförsäkring, trots att han objektivt sett borde ha försäkrat sig. Som jag har sagt i den allmänna motiveringen bör det anses åligga företagare att hålla sig med sådant försäkringskydd. Om han av misstag eller förbiseende har underlåtit att förnya en försäkring som han tidigare haft, kan det dock ibland te sig oskäligt att döma ut fullt skadestånd. Så kan även vara fallet om företagaren verkligen har en ansvarsförsäkring som emellertid inte täcker den inträffade skadan och företagaren genom ett ursäktligt misstag inte har varit medveten om detta. Det bör emellertid understrykas att man måste ställa upp mycket stränga krav på en företagares omsorg och förtänksamhet i dessa avseenden. En mildare bedömning kan dock vara befogad när det gäller den som driver ett mindre jordbruk utan anställda och därmed liknande fall.

När det gäller privatpersoner kan det däremot inte begäras att dessa alltid skall hålla sig med en ansvarsförsäkring. Även om övervägande antalet hushåll har försäkringar som bl. a. inkluderar ansvarsförsäkring, måste det som regel anses ursäktligt om den skadeståndsskyldige saknar sådant skydd.

Om den skadeståndsskyldiges försäkringar eller försäkringsmöjligheter inte udgør skäl mot jämkning, uppkommer frågan om skadeståndet är oskäligt betungande för den skadeståndsskyldige med hänsyn till hans *ekonomiska förhållanden i övrigt*. Kan han väntas klara av skadeståndsbetalningarna utan alltför stora uppoffringar, bör jämkning inte komma i fråga. Såvitt gäller enskilda